

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

**Departementsskrivelse 2012:3 Rättssäkerhet och likabehandling i
arbetslöshetsförsäkringen**

Småföretagarnas Arbetslöshetskassa (SmåA) instämmer huvudsakligen i de förslag som presenteras i departementsskrivelsen.

Avsnitt 5.1. Inledning

SmåA, liksom utredningen, anser inte att åtgärderna i arbetslöshetsförsäkringen tillämpas i många fall idag trots att förutsättningarna för åtgärden är uppfyllda. Detta kan säkerligen bero på att de uppfattas som oproportionella i förhållande till handlandet, men också att arbetsförmedlarna inte "vågar" underrätta arbetslöshetskassorna.

Arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring och det är mycket viktigt att den arbetslösa tiden för den sökande blir så kort som möjligt. Dels för att minska statens utgifter men även för den sökande själv. En sökande som är arbetslös har svårare att få arbete ju längre tid som han/hon är arbetslös. Detta beror ofta på att självförtroendet sjunker och orken/viljan att söka arbete avtar. Det är därför mycket viktigt att den sökande är aktivt arbetssökande från första början. Att utfärda en åtgärd när den sökande inte bidrar till att ta sig ur sin arbetslöshet bör inte ses som en bestraffning utan som en hjälp till den sökande att anstränga sig mer för att snabbare få ett arbete.

Kontrollerna på arbetsförmedlingarna vad gäller om en sökande är aktivt arbetssökande måste bli bättre. Tydligare regler och åtgärder kan förhoppningsvis bidra till detta. En sökande måste vara aktivt arbetssökande från första dagen för att ha rätt till arbetslöshetsersättning, något som många sökande inte vet om idag. Oenigheter kan uppstå mellan arbetslöshetskassorna, arbetsförmedlingen och den sökande om ifall sökande varit aktivt arbetssökande eller inte. En arbetslöshetskassa måste pröva alla grundvillkor i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen (ALF) när de fattar beslut om rätten till ersättning och 9 § ALF är ett sådant grundvillkor. Det är inte ovanligt att handläggningen av ett ärende tar tid. Detta kan bero på handläggningstiderna hos arbetslöshetskassan men i de flesta fall,

och allra helst vad gäller företagarenden, beror det ofta på att den sökande inte skickar in sina ansökningshandlingar förrän långt efter att de har anmält sig som arbetssökande hos arbetsförmedlingen. Dessa måste ofta kompletteras vilket tar ytterligare tid. I dessa fall är det inte sällan som den sökande inte har sökt några arbeten under tiden som han/hon varit anmäld som arbetssökande hos arbetsförmedlingen. Oftast beror det på att de inte vet vad det innebär att vara aktivt arbetssökande och att de måste börja söka arbete direkt. Arbetslöshetskassan kan då inte bevilja ersättning från första arbetslösa dagen vilket kan skapa konflikter mellan arbetslöshetskassan, den sökande och arbetsförmedlingen. Detta då det kan uppstå situationer för arbetsförmedlingen med en arg sökande som anser att han/hon inte fått den information och hjälp från arbetsförmedlingen som han/hon borde.

Tydligare regler om vad som krävs och krav från arbetsförmedlingen att skicka underrättelser till arbetslöshetskassorna skulle underlätta samarbetet mellan arbetslöshetskassorna och arbetsförmedlingarna samt bidra till att sökande tar sig ur sin arbetslöshet snabbare. Det skulle också bidra till likabehandling och ökad rättssäkerhet då det idag är väldigt godtyckligt om du som sökande drabbas av en åtgärd eller inte.

Avsnitt 5.1.1 Aktivitetsrapport

SmåA anser att skyldigheten att upprätta en aktivitetsrapport är bra. Det framgår inte av utredningen hur det ska gå till och hur ofta en sökande är skyldig att inkomma med en sådan rapport. Mindre tidsintervaller är att föredra då det blir lättare för arbetsförmedlingen att kontrollera och lättare för sökanden att upprätta. Åtgärderna får då också större verkan vilket bidrar till att sökande snabbt inser vad som krävs av honom/henne och därmed ökar sin aktivitet att snabbare hitta ett arbete.

Avsnitt 5.2.1 – 5.2.2 Allmänna villkor för rätt till ersättning och föreskriftsrätt

SmåA anser att det är bra att de allmänna villkoren i 9 § ALF renodlas. Det finns en viss risk för att det blir otydligare för den sökande om vad kraven innebär då "stå till arbetsmarknadens förfogande" är ett luddigare uttryck än "aktivt arbetssökande". Detta innebär ju dock större ansvar för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela tydliga föreskrifter om vad det innebär att "stå till arbetsmarknadens förfogande". Det innebär också ett större ansvar för arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna att informera de sökande vad som krävs från första arbetslösa dagen för att vara berättigad till arbetslöshetsersättning.

Avsnitt 5.3 Intygande och anmälningsskyldighet

SmåA instämmer i förslaget och skulle också tycka det var önskvärt att man i ansökan om arbetslöshetsersättning även intygar att man står till arbetsmarknadens förfogande och att man vet vad det innebär. Detta skulle innebära större ansvar för den sökande att ta reda på

vad som krävs för att ha rätt till ersättning. Det skulle också innebära att arbetsförmedlingens kontroll av om den sökande faktiskt står till arbetsmarknadens förfogande skulle bli ett mer naturligt led i att hjälpa den sökande att uppfylla kraven för ersättning och därmed ta sig ur sin arbetslöshet så fort som möjligt.

Avsnitt 5.4.3 Åtgärder vid misskötsel av arbetssökandet

SmåA anser att de föreslagna åtgärderna är bättre än de vi har idag. Frågan är dock vad som anses som ett tillfälle när man till exempel inte är aktivt arbetssökande. Vi tolkar det som att aktivitetsrapporten kommer att anses som ett tillfälle. SmåA tror därför att om en aktivitetsrapport lämnas in och kontrolleras kontinuerligt med korta tidsintervaller, så kommer de föreslagna åtgärderna fungera bättre än de vi har idag. Om tidsrapporterna har för långa tidsintervaller kan den sökande vara inaktiv arbetssökande länge innan någon kännbar åtgärd utfärdas. Det krävs dock tydliga regler om vad aktivitetsrapporterna ska innehålla och vad som krävs för att den sökanden ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Det är rimligt att en sökande får en varning innan en sanktion utfärdas. Då beslut om varning inte påverkar ersättningsrätten förrän det sker en upprepning av misskötseln ställer vi oss frågande till om beslutet om varning går att överklaga enligt 49 § ALF.

Avsnitt 5.5.3 Tidpunkt för när ett beslut ska gälla

SmåA delar utredningens förslag om att det behövs ett förtydligande i lagen om arbetslöshetskassor avseende från vilken tidpunkt ett beslut om uteslutning av en medlem ska gälla. Det är viktigt för rättssäkerheten och likabehandlingen att hanteringen av dessa beslut bedöms likvärdigt bland alla arbetslöshetskassor. SmåA ser dock en del tolkningsproblem med föreslagen formulering. Syftar utredningen på att tidpunkten ska förläggas när arbetslöshetskassan gör själva upptäckten av en omständighet eller syftar utredningen på att tidpunkten ska förläggas när omständigheten kom arbetslöshetskassan tillhanda. SmåA bedömer det mer rimligt med det senare alternativet, dvs. vid själva upptäckten och önskar således att regeringen förtydligar det.

Avsnitt 5.6.1 Utökade möjligheter för en arbetslöshetskassa att innehålla arbetslöshetsersättning m.m.

SmåA anser att möjligheten att innehålla ersättning även bör gälla vid prövning enligt 10 § ALF och vid prövning enligt 34 § ALF. Oaktat att han eller hon försöker lösa sin arbetslöshetssituation så kommer arbetslöshetsersättning att utbetalas felaktigt för den som påbörjar studier eller bedriver näringsverksamhet utan godkännande från arbetslöshetskassan. Således anser SmåA att det även i dessa fall bör finnas ett regelverk som så långt som möjligt motverkar att arbetslöshetsersättningen utbetalas felaktigt.

Avsnitt 5.7 Återbetalning av statsbidrag

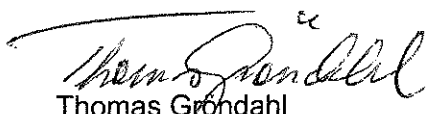
SmåA har i stort inte något att invända mot att erhållet statsbidrag ska återbetalas i enlighet med förslaget. SmåA anser dock att man vid återbetalningen bör ta hänsyn till den finansieringsavgift och den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar för att erhålla statsbidraget. För SmåA:s del utgjorde finansieringsavgiften och arbetslöshetsavgiften 36 % av erhållet statsbidrag under år 2011. Under samma period beslöt SmåA att återkräva ca 1 850 000 kr i felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning avseende nettoåterkrav. Detta innebär att vid en situation där SmåA återbetalar 900 000 kr av statsbidraget avseende år 2011 så har SmåA även betalat in 324 000 kr avseende finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift. SmåA anser inte att detta är en rimlig avvägning.

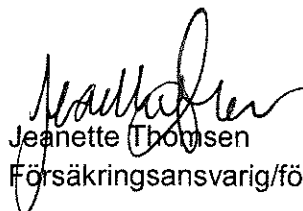
Avsnitt 6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Det är praxis i Sverige att lagändringar träder i kraft vid årsskifte eller halvårsskifte. På senare år har dock lagändringar trätt i kraft vid olika tillfällen under året. Lagändringar medför ofta andra ändringar såsom ändring i förordningar, föreskrifter och datasystem. Det krävs även ofta utbildning av personalen. SmåA anser därför att lagen bör träda i kraft den 1 september 2012.

Övrigt

Detta yttrande har beslutats av SmåA:s kassaföreståndare. I ärendets beredande har föreningsjuristen Katrin Aslan, försäkringsansvarig Christoffer Östnaes och försäkringsansvarig tillika föredragande Jeanette Thomsen deltagit.

Thomas Gröndahl
Kassaföreståndare

Jeanette Thomsen
Försäkringsansvarig/föredragande